

Ekologisk valltävling – fem lag tävlar

Konsten att kombinera höga protein- och energivärden med god skörd och låga kostnader

Medlemsfrukost 4 oktober 2024

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling, Europa
investerar i landsbygdsområden

Vilka står bakom?

HIR Skåne (projektledare Niels Andresen)

Ekologiska Lantbrukarna

Publishing Farm

Finansiering med EU-medel via Jordbruksverket.

Varför denna vältävling?

- Försök på SLU från 2017 visade att ekologisk mjölkproduktion utan proteinkoncentrat kan vara mera lönsamt än med.
- Proteinkoncentrat till mjölkkor är tveksam användning av resurser. 90 procent av proteinet går upp i rök. Det är arealkrävande att odla bönor, ärter eller raps.
- Hjälper funkar det utan koncentrat?! Ekogårdar testade att ta bort koncentrat på 8 kor i två års tid.
- Det gick att räkna hem ibland, men oftast inte. Avkastningen sjönk lite för mycket.

Slutsats:

Det behövs grovfoder med mer protein och energi.

Vad gör vi då?

Vi låter några av de bästa ta ut svängarna i en tävling!

AGRI-KULTUR SMÅLAND
Hermann Leggedör

HIR EKORÄDGIVARE
lagledare Kerstin Andersson

LANTMÄNNEN
Annika Nilsson & Linda af Geijerstam

MARTIN & THORBJÖRN
Martin Ivarsson & Thorbjörn Svensson

ØKOLOGIRÄDGIVNING DANMARK
Carsten Markussen & Hans Lund

Fakta om tävlingen

- Plats: Hushållningssällskapets försöksgård Helgegården i Skepparslöv Skåne.
- Mål: 175 gr råprotein – 11,5 MJ – bra skörd – låga kostnader
- Vinnare: Den som får högst sammanlagd poäng från de fyra delmomenten. Protein väger dubbelt så tungt som övriga.
- Pågår: 2024 till 2027
- Sådag 2024: 3 maj.
- Skyddsgröda: Korn som slogs av som helsäd i mitten av juli.
- Skörd av återväxt den 17 september i år.
- Första resultaten publiceras i Ekologiskt lantbruk 18 november 2024

3

MAJ

RUTORNA SÄDDA. Den 3 maj sådde Olivia Svensson (vid ratten) och Felicia Malmqvist de 30 försöksrutorna på vardera 3 x 12 meter. Hälften av rutorna kommer att vara obevattnade och hälften bevattnas. I bakgrunden Niels Andresen (tv) rådgivare på HIR Skåne och Niclas Åkeson, redaktör på Ekologiskt lantbruk.

Vågade blandningar i tävlingsfältet

Startskottet för den ekologiska valltävlingen har gått! Tävlingsrutorna såddes i strålende solsken den 3 maj och dagarna efter föll ett lätt regn.

I fyra år framöver följer vi de fem tävlande lagens odlingsrutor, poängsätter resultatet och vänder och vrider på frågor om konsten att odla vall med mark, sol, vatten och kunskap som huvudsakliga insatsmedel.

TEXT NICLAS ÅKESON FOTO & ILLUSTRATIONER BERIT METLID

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Europa investerar i landsbygdsområden

SKÖRD
17
SEPTEMBER

Andel baljväxter i de tävlandes blandningar →

■ KLÖVER ■ LUSERN

AGRI-KULTUR SMÅLAND
Hermann Leggedör

46%

HIR EKORÄDGIVARE
lagledare Kerstin Andersson

30%

LANTMÄNNEN
Annika Nilsson & Linda af Geijerstam

35%

MARTIN & THORBJÖRN
Martin Ivarsson & Thorbjörn Svensson

30%

ØKOLOGIRÄDGIVNING DANMARK
Carsten Markussen & Hans Lund

64%

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Resultat skörd av återväxt år 1:
Proteininnehåll, gr
råprotein/kg ts

174

AGRI-KULTUR SMÅLAND
Hermann Leggedör

46%

168

HIR EKORÄDGIVARE
lagledare Kerstin Andersson

30%

161

LANTMÄNNEN
Annika Nilsson & Linda af Geijerstam

35%

135

MARTIN & THORBJÖRN
Martin Ivarsson & Thorbjörn Svensson

30%

179

ØKOLOGIRÄDGIVNING DANMARK
Carsten Markussen & Hans Lund

64%

Resultat skörd av återväxt år 1: Energi, MJ/kg ts

8,9

AGRI-KULTUR SMÅLAND
Hermann Leggedör

46%

9,0

HIR EKORÄDGIVARE
lagledare Kerstin Andersson

30%

8,8

LANTMÄNNEN
Annika Nilsson & Linda af Geijerstam

35%

8,3

MARTIN & THORBJÖRN
Martin Ivarsson & Thorbjörn Svensson

30%

9,3

ØKOLOGIRÄDGIVNING DANMARK
Carsten Markussen & Hans Lund

64%

Resultat skörd av återväxt år 1: Skörd, ton ts/ha

4,3

AGRI-KULTUR SMÅLAND
Hermann Leggedör

46%

4,3

HIR EKORÄDGIVARE
lagledare Kerstin Andersson

30%

4,0

LANTMÄNNEN
Annika Nilsson & Linda af Geijerstam

35%

5,3

MARTIN & THORBJÖRN
Martin Ivarsson & Thorbjörn Svensson

30%

3,3

ØKOLOGIRÄDGIVNING DANMARK
Carsten Markussen & Hans Lund

64%

Resultat skörd av återväxt år 1: Kostnader, kr/ha

753

AGRI-KULTUR SMÅLAND
Hermann Leggedör

46%

477

HIR EKORÄDGIVARE
lagledare Kerstin Andersson

30%

585

LANTMÄNNEN
Annika Nilsson & Linda af Geijerstam

35%

636

MARTIN & THORBJÖRN
Martin Ivarsson & Thorbjörn Svensson

30%

667

ØKOLOGIRÄDGIVNING DANMARK
Carsten Markussen & Hans Lund

64%

Resultat skörd av återväxt år 1: POÄNGSTÄLLNING HÖSTEN 2024

11,6

AGRI-KULTUR SMÅLAND
Hermann Leggedör

46%

11,8

HIR EKORÄDGIVARE
lagledare Kerstin Andersson

30%

10,5

LANTMÄNNEN
Annika Nilsson & Linda af Geijerstam

35%

9,1

MARTIN & THORBJÖRN
Martin Ivarsson & Thorbjörn Svensson

30%

11,6

ØKOLOGIRÄDGIVNING DANMARK
Carsten Markussen & Hans Lund

64%

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

SKÖRD

17

SEPTEMBER

HIR EKORÅDGIVARE
lagledare Kerstin Andersson

HIR ekorådgivare:

- 3 % vitklöver Jura
- 3 % vitklöver Edith
- 4 % rödklöver Kelly
- 4 % rödklöver Rozeta
- 4 % rödklöver Dante
- 12 % blåusern Ludelis
- 15 % timotej Grindstad
- 15 % timotej Switch
- 20 % ängssvingel Tored
- 20 % engelskt rajgräs Kentaur.

I ledning: HIR Ekorådgivare med
lagledare Kerstin Andersson

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Tävling möter verklighet

DEMOGÅRDAR IGÅNG. Försöksfält är en sak, bondens blåsiga åker en annan. Därför testas de tävlande lagens blandningar också på gårdar. En av dem är Johannishus Gods i Blekinge.

TEXT NICLAS ÅKESON FOTO BERIT METLID

Med bil på E22 genom Blekinge färdas man i några kilometer över Johannishus gods ägor. Svänger man av från motorvägen och kör söderut längs den en kilometer långa grusvägen mot driftscentrat, stannar halvvägs och går 25 meter österut ut i fältet så står man i det danska lagets lusernstinna tävlingsblandning. Vid en snabb blick längs den 12 meter breda och 900 meter långa remsan kan det vara svårt att förstå hur lite lusern och hur mycket vitklöver det kan bli av en blandning med 60 procent av det första och 4 procent av det senare.

Ett friare liv. Johannishus gods är en av två gårdar där de tävlande lagens blandningar får prova ett liv i praktisk drift bortom de små tävlingsparcellernas skyddade tillvaro. Just här är testas det danska tävlingsbidraget, Lantmännens och Hermann Leggedörs blandningar. Under tävlingens gång de kommande

tre åren, kommer vi att diskutera resultaten i tävlingen med de lantbrukare som står värdar för demonstrationsrutorna och börjar med Johannishus gods. – Just nu tycker jag att Hermann Leggedörs blandning ser bäst ut. Men mycket kan ju hända än, säger Anders Moberg, driftsledare på Johannishus gods där man odlar 645 hektar åkermark, allt ekologiskt sedan 2021.

– Jag tror att Hermanns extra ymp-

” Just nu tycker jag att Hermann Leggedörs blandning ser bäst ut. Men mycket kan ju hända än.”

ning kan ha gett effekt. Men Lantmännens ser också bra ut, säger Anders Moberg

Mindre frodigt. Det danska ledet med 60 procent av lusern ser inte lika frodigt ut.

– Jag vet inte om det är en lusernsort som inte trivs eller om det är ympningen, säger Anders Moberg.

Ändå har Johannishus gods blivit lite av en luserngård sedan djuren efter 20 års frånvaro under 2021 åter stallades

in i godsets ståtliga gamla träladugård. Förr var det mjölkkor och nu köttdjur. – Lusern passar bra här. Våra lerdjordar behöver djupa rötter och den står emot torka bra, säger ölänningen Anders Moberg, som den hårda vägen lärt hur man garderar sig mot torka.

Prognosen. Han menar att det man ser på hösten insåningsåret brukar ge förning om vad som komma ska under hela vallens liggtid. Ju frodigare den är på hösten, desto snabbare kommer den igång på våren och även om en sämre etablerad vall kan i någon mån kompensera sig senare blir den sällan lika bra som den väletablerade. Men osvuret är bäst. I höst kommer ingen skörd av tävlingsblandningarna att tas på Johannishus då man just nu har gott om grovfoder och hellre putsar ned insådderna ett par gånger.

– Jag låter gärna putset ligga kvar som näring, säger Anders Moberg.

Den andra gården som testar tävlingsblandningar tillhör Marcus Lundmark, köttjursproducent och växtodlare ett stenkast från försöksgården i Skepparslöv. Honom träffar du i nästa utgåva av Ekologiskt lantbruk.

ANDERS & ANDERS. Driftsledare Anders Moberg till höger och den inhyrda fiskottaren Anders xxxxxxx till vänster. Nedan en svart- och vittbild från danska lagets demostrat.

MÖT OSS
PÅ ELMIA
I MONTER
8 01:29!

MAXIMERA DIN ODLING

MED UTSÄDE, VALLFRÖ OCH
GÖDSEL INFÖR **VÅRBRUKET!**

...MED UTSÄDE

Ska du så 190 eller 200 kg/ha utsäde för att få ut 450 grobara/m²? Vi har stenkoll på rätt utsädesmängd, TKV och grobarhet!

VÅRUTSÄDE: Korn: Prospect och Severi 6r. Havre: Symphony. Vete: Sibelius och Qvarna. Akerböna: Tiffany. Ärtor: Eso och Bagoo.

...PRISVÄRD GÖDSEL

JUST NU HAR VI FÖRSÄLINGSPRIS PÅ:

AgroPellets 8-3-5-3 och 10-3-1 – lättspredd pelleterad gödning av egen tillverkning, för alla dina behov. Se mer på vår hemsida!

Agrogödssel Vinass 4-0-4 – en flytande, fosforfri gödning som ger snabb tillgång till kalium, kväve och svavel. 1 ton Vinass motsvarar 40kg kväve = 30m³ nöt-flytgödssel!

...OCH KUNSKAP

EKOVÄXPODDEN på Spotify är en informativ diskussions-podd om våra reflektioner som experter inom eko-odling!

ekoväx

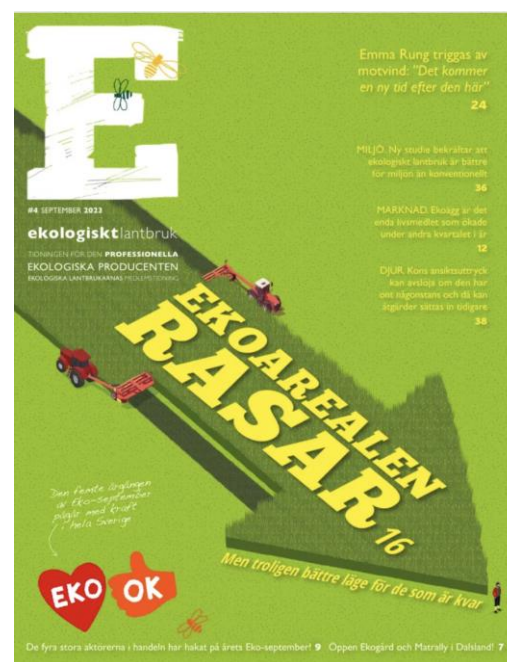
RÅD & ORDER: TEL 0506-32 100 | EKOVAL.S

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

Följ tävlingen i Ekologiskt lantbruk – final 2027

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

Agri-kultur Småland:

- 25 % timotej Switch
- 17 % lusern SW Nexus
- 17 % engelskt rajgräs SW Birger
- 12 % rörsvingel Swaj
- 6,5 % rödklöver SW Ares
- 1,5 % rödklöver Kelly
- 4 % vitklöver Edith
- 17 % lusern Felicia.

Ympade
lusern och
klöver!

Nutrifibre på svenska

Martin & Thorbjörn:

25 % rörsvingel Swaj

25 % rörsvingel Karolina

10 % timotej Lantmännen Grindstad

10 % timotej Rhonia

10 % rödklöver Kelly

10 % rödklöver Rozeta

5 % vitklöver Edith

5 % vitklöver Jura.

Lantmännen:

30 % timotej Switch

20 % lusern SW Nexus

20 % engelskt rajgräs Eufori

15 % rörsvingel Tallfe

5 % rödklöver Dante

5 % rödklöver Emmy

5 % vitklöver Edith.

Økologirådgivning Danmark:

60 % lusern **Mezzo**

4 % vitklöver **Briana**

30 % engelskt rajgräs **Saqui**

1 % cikoria **Spadona**

3 % svartkämpe

2 % karringtand **Leo**.

Kalkade!

